

Тафсири КТС 32

“Дороиҳои ғайримоддӣ - хароҷоти веб-сомона”

Истинодҳо

- СБҲМ 3 “Муттаҳидсозии тиҷорат”,
- СБҲМ 15 “Даромад аз фурӯш тибқи шартнома бо харидорон”,
- СБҲМ 16 “Иҷора”,
- СББМ 1 “Пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ” (соли 2007 бозбинӣ шудааст),
- СББМ 2 “Захираҳои молиқ моддӣ” (соли 2003 бозбинӣ шудааст),
- СББМ 16 “Воситаҳои асосӣ” (соли 2003 бозбинӣ шудааст),
- СББМ 36 “Беқурбшавии дороиҳо” (соли 2004 бозбинӣ шудааст),
- СББМ 38 “Дороиҳои ғайримоддӣ” (соли 2004 бозбинӣ шудааст).

Мавзӯ

1. Корхона метавонад вобаста ба таҳия ва истифодаи веб-сомонаи хусусии худ, ки барои истифодабарандагони дохилӣ ва берунӣ таъйин шудааст, хароҷоти дохилиро амалӣ намояд. Веб-сомонае, ки барои истифодабарандагони берунӣ таъйин шудааст, метавонад бо ҳадафҳои гуногун ба мисли пешбурд ва рекламаи маҳсулот ва хизматрасониҳо, пешниҳоди хизматрасониҳои электронӣ ва фурӯши маҳсулот ва хизматрасониҳо истифода гардад. Веб-сомонае, ки барои истифодабарандагони дохилӣ таъйин шудааст, метавонад ҳам барои нигоҳдории маълумот дар бораи сиёсат ва мизочони корхона ва ҳам барои ҷустуҷӯи маълумоти дахлдор истифода бурда шавад.
2. Марҳилаҳои таҳияи веб-сомона дар зер оварда шудаанд:
 - (а) банақшагирӣ – омӯзиши амалишавии таҳия, муайян намудани ҳадафҳо, хусусиятҳо, арзёбии алтернативаҳо ва интихоби афзалиятро дар бар мегирад.
 - (б) таҳияи таъминоти барномавӣ ва инфрасохтор – гирифтани номи домени, харид ва таҳияи таъминоти абзорӣ ва идораиyo техники, насби таъминоти тайёри барномавӣ ва стресс-тестикунониро дар бар мегирад.
 - (в) таҳияи дизайни графикӣ – таҳияи ороиши саҳифаҳои веб-сомонаро дар бар мегирад.
 - (г) таҳияи таркиб – сохтан, харидан, тайёр кардан ва пур кардани маълумоти графикӣ ё матнӣ дар веб-сомона то анҷоми таҳияи онро дар бар мегирад. Ин маълумот метавонад ё дар шакли сандуқҳои алоҳидаи маълумот, ки бо веб-сомона якҷоя карда шудаанд (ва ё бо ёрии он дастрас шудаанд), ё бевосита дар саҳифаҳои худӣ веб-сомона нигоҳ дошта шаванд.
3. Мустақиман пас аз анҷоми марҳилаи таҳияи веб-сомона марҳилаи истифодаи он шурӯъ мешавад. Дар ин марҳила корхона таъминоти барномавӣ, инфрасохтор, дизайни графикӣ ва муҳтавои веб-сомонаро дастгирӣ менамояд ва беҳтар месозад.
4. Ҳангоми дар баҳисобгирӣ инъикос намудани хароҷоти дохилӣ барои таҳия ва истифодаи веб-сомонаи корхона, ки барои истифодаи дохилӣ ё берунӣ таъйин шудааст, саволҳои зерин пайдо мешаванд:
 - (а) оё веб-сомона дорои ғайримоддӣ сохташудаи худӣ корхона аст, ки нисбат ба он талаботи СББМ 38 истифода карда мешавад; в
 - (б) тартиби дахлдори чунин хароҷот кадом аст.
5. Тафсири мазкур нисбат ба хароҷот барои харид, таҳия ва истифодаи таъминоти техникии веб-сомона (масалан, веб-серверҳо, серверҳо барои тестикунонии пешакӣ, серверҳои истеҳсолӣ ва таҷҳизот барои таъминоти интернет-пайвастишавӣ) истифода карда намешавад. Чунин хароҷот дар мутобиқат бо СББМ 16 ба ҳисоб гирифта мешаванд. Ғайр аз ин, вақте корхона хароҷоти вобаста ба пардохти ҳаққи хизматрасониҳои интернет-провайдерро аз рӯи хостинги веб-сомонаи корхона амалӣ менамояд, пас чунин масраф ба сифати хароҷот дар мутобиқат бо моддаи 88 СББМ 1 ва

“Асосҳои концептуалии пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ” мувофиқи истифода аз хизматрасониҳо эътироф карда мешаванд.

6. СББМ 38 нисбат ба дороиҳои ғайримоддӣ барои фурӯш дар рафти фаъолияти муқаррарӣ таъиншуда (ба СББМ 2 ва СБХМ 15 ва ё шартномаҳои иҷораи дороиҳои ғайримоддӣ, ки дар мутобиқат бо СБХМ ба ҳисоб гирифта мешаванд, истифода карда намешавад. Мутаносибан, тафсиrotи мазкур нисбат ба хароҷот барои таҳия ва истифодаи веб-сомона (ва ё таъминоти барномавӣ барои веб-сомона), ки барои фурӯш ба корхонаи дигар таъин шудааст ва ё ба хароҷоте ки дар мутобиқат бо СБХМ 16 татбиқ мегардад.

Тавофуқ (консенсус)

7. Веб-сомонаи таҳиякардаи корхона ва барои истифодаи дохилӣ ё берунӣ таъиншуда дорои ғайримоддӣ мебошад ва сохтани худӣ корхонаест, ки талаботи СББМ 38 нисбат ба он татбиқ мегардад.
8. Веб-сомонаи таҳиякардаи корхона бояд фақат ҳамон вақт ба сифати дорои ғайримоддӣ эътироф карда шавад, ки корхона илова бар мутобиқат бо талаботи асосии эътирофкунӣ ва арзёбии аввалияи дар моддаи 21 СББМ 38 баёншуда, талаботи дар моддаи 57 СББМ 38 мавҷударо иҷро карда тавонад. Аз ҷумла, корхона метавонад талаботи намоиш додани онро, ки веб-сомонаи корхона чӣ тавр ояндаи эҳтимолии ғайримоддӣ иқтисодиро дар мутобиқат бо моддаи 57 СББМ 38 ҳоҳад сохт, қонеъ гардонад. Масалан, веб-сомона метавонад ғайримоддӣ аз рӯи имконияти ҷойгиркунонии супоришҳо тавассути веб-сомона ба даст оварад. Корхона наметавонад намоиш диҳад, ки веб-сомона мутлақан ва ё асосан барои пешбурд ва рекламаи маҳсулот ва хизматрасониҳои худӣ он сохтанишуда, ояндаҳои эҳтимолии ғайримоддӣ иқтисодиро ҳоҳад сохт: ва, мутаносибан, тамоми хароҷот барои таҳияи ҷунин веб-сомона бояд ба сифати хароҷот мувофиқи пайдоиши онҳо эътироф карда шавад.
9. Ҳамаи хароҷоти дохилӣ барои таҳия ва истифодаи веб-сомонаи корхона бояд дар мутобиқат бо СББМ 38 ҳисоб карда шавад. Таҳлили хусусияти ҳар як фаъолият, ки хароҷот бо он алоқаманд мебошад (масалан, таълими кормандон ва нигоҳдорӣ веб-сомона), ҳамчунин марҳилаи таҳия ва марҳилаи баъд аз таҳия, барои муқаррар намудани тартиботи лозимии баҳисобгириӣ зарур аст (тавсияҳои иловагӣ дар намунаи тасвирӣ, ки аз маводи ҳамроҳикунанда ба Тафсиrotи мазкур иборат мебошад, оварда мешаванд). Масалан:
 - (а) марҳилаи банақшагириӣ аз рӯи хусусияти худ ба давраи таҳқиқот дар моддаҳои 54 - 56 СББМ 38 монанд аст. Хароҷоти дар марҳалаи мазкур сарфшуда бояд ба сифати масраф мувофиқи пайдоиши он эътироф карда шавад;
 - (б) давраи таҳияи таъминоти барномавӣ ва инфрасохтор, давраи таҳияи дизайни графикӣ, бо шартҳои он ки таркиб на ба хотири реклама ё пешбурди маҳсулот ва хизматрасониҳои худӣ корхона таҳия карда мешавад, аз рӯи хусусияти худ ба давраи таҳия дар моддаҳои 57 - 64 СББМ 38 монанд мебошад. Хароҷоти дар ин давраҳо сарфшуда бояд ба аризиши аслии веб-сомонаи дар мутобиқат бо моддаи 8 Тафсиrotи мазкур ба сифати дорои ғайримоддӣ эътирофшаванда, вақте хароҷот мумкин аст бевосита ба он мансуб доништа шавад ва ҳангоми сохтан, нашр ва ё омодаасозии веб-сомона зарур мебошад, ворид карда шавад, то мувофиқи нақшаи роҳбарияти корхона фаъолият намояд; Масалан, хароҷоти барои харид ё сохтани таркиб сарфшуда (ғайр аз таркибе ки барои реклама ва пешбурди маҳсулот ва хизматрасониҳои корхона), ки бевосита барои веб-сомона таъин шудааст ва ё хароҷоти вобаста ба гирифтани ҳуқуқи истифодаи таркиб дар веб-сомона (масалан, пардохти маблағ барои харидани иҷозатнома барои таҷдид), бояд ба аризиши аслии таҳия дар ҳолатҳое ки шартҳои мазкур иҷро карда мешавад, ворид карда шавад. Валекин дар мутобиқат бо моддаи 71 СББМ 38 хароҷот барои моддаи дорои ғайримоддӣ, ки дар ҳисоботи молиявии пештара ба сифати хароҷот эътироф шудаанд, набояд ҳамчун ҷузъи аризиши аввалияи дорои ғайримоддӣ барои санаи нисбатан дертар эътироф карда шаванд (масалан, агар аризиши аслии ҳуқуқи муаллифӣ аллакай пурра истеҳлок шуда ва таркиб баъдан дар веб-сомона ҷой дода шуда бошад);
 - (в) хароҷоти дар марҳилаи таҳия сарфшуда, дар ҳамон қисмате, ки ба реклама ва пешбурди маҳсулот ва хизматрасониҳои корхона нигаронида шудааст (масалан, суратҳои рақамии маҳсулот), бояд дар мутобиқат бо моддаи 69(в) СББМ 38 ба сифати хароҷот мувофиқи пайдоишашон эътироф карда шаванд. Масалан, ҳангоми баҳисобгирии хароҷот барои хизматрасониҳои касбӣ вобаста ба таҳияи суратҳои рақамии маҳсулоти худӣ корхона ва беҳтар намудани пешниҳоди онҳо, хароҷот бояд на дар вақти ҷой додани суратҳо дар веб-сомона, балки дар раванди гирифтани хизматрасониҳои касбӣ ба сифати хароҷот эътироф карда шавад.

- (г) марҳилаи истифода пас аз анҷоми таҳияи веб-сомона шурӯъ мешавад. Харочоти дар ин марҳила сарфшуда бояд ба сифати хароҷот мувофиқи пайдоишашон эътироф карда шавад, ба ҷуз аз ҳолатҳое, ки ҷавобгӯии маҳакҳои эътирофи баёншуда дар моддаи 18 СББМ 38 мебошанд.
10. Веб-сомона, ки дар мутобикат бо моддаи 8 Тафсири мазкур ба сифати дороии ғайримоддӣ эътироф карда шудааст, бояд пас аз эътирофи аввалия тибқи моддаҳои 72 - 87 СББМ 38 арзёбӣ карда шавад. Арзёбии бехтарини ҳисоби муҳлати фойданоки истифодаи веб-сомона муҳлати кӯтоҳ бояд бошад.

Санаи тавофуқ

Майи соли 2001

Санаи эътибор пайдо намудан

Тафсири мазкур аз 25 декабри соли 2002 эътибор пайдо менамояд. Таъсири қабул кардани Тафсири мазкур бояд бо истифодаи шартҳои давраи гузариш, ки дар СББМ 38, нашри соли 1998 ба сифати дороии ғайримоддӣ мавҷуданд, инъикос карда шавад. Бино бар ҳамин, дар ҳолатҳое, ки веб-сомона маҳакҳои эътироф ба сифати дороии ғайримоддиро, ки пештар ҳамчун дорой эътироф шудааст, қонеъ намесозад, инъикоси он аз рӯи моддаи мазкур аз лаҳзаи эътибор пайдо намудани Тафсири мазкур бояд қатъ карда шавад. Дар ҳолатҳое, ки веб-сомона аллакай вучуд дорад ва хароҷоти таҳияи он талаботи эътироф ба сифати дороии ғайримоддиро қонеъ месозад, аммо он пештар ҳамчун дорой инъикос нашудааст, пас дороии ғайримоддиро дар лаҳзаи эътибор пайдо кардани Тафсири мазкур инъикос набояд кард. Дар ҳолатҳое, ки веб-сомона аллакай вучуд дорад ва хароҷоти таҳияи он маҳакҳои эътирофи дороии ғайримоддиро қонеъ месозад ва ҷунин веб-сомона пештар аз рӯи арзиши аввалия ба сифати дороии ғайримоддӣ инъикос шуда бошад, пас ҷунин ҳисобида мешавад, ки маблағ ҳангоми эътирофи аввалия дорой дуруст муайян карда шудааст.

Тавассути СББМ 1 (соли 2007 бозбинӣ шудааст) ислоҳот дар истилоҳоти истифодашаванда дар СБҲМ ворид карда шудааст. Ғайр аз ин, дар моддаи 5 ислоҳот ворид карда шудааст. Корхона ин ислоҳотро бояд нисбат ба давраҳои солоне, ки аз 1 январи соли 2009 оғоз мешаванд ва ё пас аз ин сана истифода намояд. Агар корхона СББМ 1-ро (соли 2007 бозбинӣ шудааст) нисбат ба давраи пештар истифода намояд, ислоҳоти мазкур бояд нисбат ба ҳамон давра истифода гардад.

Тавассути СБҲМ 15 «*Даромад аз фурӯш тибқи шартнома бо харидорон*», ки моҳи майи соли 2014 интишор гардидааст, тағйирот дар фасли «Истинодҳо» ва банди 6 ворид карда шудааст. Корхона бояд тағйироти мазкурро дар баробари татбиқи СБҲМ 15 мавриди татбиқ қарор диҳад.

Тавассути СБҲМ 16 «Иҷора», ки моҳи январи соли 2016 интишор гардидааст, дар моддаи 6 ислоҳот ворид карда шудааст. Корхона бояд тағйироти мазкурро дар баробари татбиқи СБҲМ 16 мавриди татбиқ қарор диҳад.

Тавассути ҳуҷҷати «*Ислоҳот ба истинодҳо*» ва «*Асосҳои консептуалӣ*» дар стандартҳои СБҲМ, нашри соли 2018, ба банди 5 ислоҳ ворид карда шудааст. Корхона бояд ислоҳи мазкурро нисбат ба давраҳои солоне, ки аз 1 январи соли 2020 ва пас аз ин сана оғоз мешаванд, татбиқ намояд. Истифодаи пеш аз муҳлат бо шартҳои иҷозат дода мешавад, ки корхона ҳамзамон ислоҳоти дигарро низ, ки бо ҳуҷҷати «*Ислоҳот ба истинодҳо*» ва «*Асосҳои консептуалӣ*» дар стандартҳои СБҲМ» ворид карда шудаанд, истифода менамояд. Корхона бояд ислоҳи мазкур ба Тафсири КТС 32-ро дар мутобикат бо СББМ 8 «*Сиёсати баҳисобгирӣ, тағйирот дар арзёбиҳои муҳосибӣ ва хатоҳо*» ба таври гузаштанигарӣ татбиқ намояд. Вале, агар корхона муайян намояд, ки истифода ба таври гузаштанигарӣ аслан амалинашаванда мебошад ва ё хароҷот ва кӯшиши зиёдро талаб менамояд, бояд ислоҳот ба Тафсири КТС 32-ро тибқи бандҳои 23-28, 50-53 ва 54Д СББМ 8 татбиқ намояд.